

Bogumił Ostrowski

Rozprawa doktorska:

Tytuł rozprawy: *Dzieje wschodniosłowiańskich przymiotników derywowanych od rzeczowników na -*ŷ*

Promotor: prof. dr hab. Wiesław Boryś (Uniwersytet Jagielloński / Instytut Sławistyki PAN)

Recenzenci: prof. dr hab. Wiesław Witkowski (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Janusz Rieger (Instytut Sławistyki PAN)

Rok obrony: 1998 (Instytut Sławistyki PAN)

Rozprawa habilitacyjna:

Tytuł rozprawy: *Białoruskie gwary Grodzieńszczyzny. Wybrane zagadnienia. Prace IJP PAN 140, Kraków 2013, ss. 274 (+2)*

Recenzenci: prof. dr hab. Leszek Bednarczuk (Akademia Pedagogiczna w Częstochowie), prof. dr hab. Wiesław Boryś (Instytut Sławistyki PAN w Warszawie), prof. dr hab. Adam Fałowski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

Rok przyznania stopnia doktora habilitowanego: 2013

stopień naukowy: doktor habilitowany

stanowisko: profesor ndzw. UP w Krakowie

Katedra Językoznawstwa Rosyjskiego

funkcja: kierownik Katedry Językoznawstwa Rosyjskiego

zainteresowania naukowe: etymologia ♦ słowotwórstwo (zwłaszcza diachroniczne) ♦ leksyka (pra)słowiańska ♦ lingwistyka arealna ♦ kontakty językowe (zwłaszcza polsko-białoruskie) ♦ dialektologia polska i słowiańska

kontakt: telefon służbowy: (12)662 6749, e-mail – bogumil.ostrowski@up.krakow.pl – pok. 402

prowadzone zajęcia z krótkim opisem:

- zajęcia prowadzone w roku akademickim 2017/2018:

- Historia rosyjskiego języka literackiego z elementami gramatyki historycznej (III rok)
- Gramatyka opisowa języka staro-cerkiewno-słowiańskiego (III rok)
- Gramatyka opisowa języka rosyjskiego (II rok)
- Leksykologia i leksykografia (I rok SUM)
- Seminarium magisterskie (II rok SUM)
- Gramatyka funkcjonalna języka rosyjskiego (I rok SUM)
- Wykład monograficzny (GEOLINGWISTYKA, I rok SUM)

- zajęcia prowadzone w latach wcześniejszych:

- Gramatyka opisowa języka rosyjskiego
- Wstęp do językoznawstwa
- Gramatyka porównawcza języków słowiańskich (Język i kultura Rosji, UJ):
- Lingwistyka tekstu
- Metodologia badań językoznawczych

członkostwo w stowarzyszeniach i instytucjach naukowych:

- członek (w obecnej kadencji sekretarz naukowy) Komisji Etymologicznej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (od 2013 r.)
- członek Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego (od 1988 r.; w obecnej kadencji sekretarz Sądu koleżeńskiego)
- członek Komisji Słowianoznawstwa PAN, Oddział w Krakowie (od 2017 r.)
- redaktor naczelný rocznika *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Russologica* (od października 2017 r.)
- członek komitetu redakcyjnego czasopisma „POLONICA” (styczeń 2014 – czerwiec 2017)

Udział w konferencjach naukowych:

- zagraniczne:

a) cykliczne konferencje geolingwistyczne:

- Atlasu Linguarum Europae [ALE]:

1) Kraków (Polska 2010)

2) Ryga (Łotwa 2012)

- Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego [ОЛА]:

1) Zwienigorod (pod Moskwą, Rosja 2011)

2) Brno (Czechy 2012)

3) Portorož (Słowenia 2013)

4) Zaprešić / k. Zagrzebia (Chorwacja 2015)

5) Belgrad (Serbia 2016)

b) etymologiczne:

- Czechy (7–9 IX 1999) – Etymologické symposion Brno: Slovenská etymologie v indoevropském kontextu – referat: *Prasłowiańska deklinacja *-ī- tematowa w świetle danych innych języków europejskich.*
- Czechy (10–12 IX 2002) – Etymologické symposion Brno – referat: *Ze skarbca leksyki gwarowej. O pochodzeniu i semantyce dwu osobliwych wyrazów.*
- Czechy (6–8 IX 2005) – Etymologické symposion Brno – referat: *Nomen instrumenti laskopy na tle innych słowiańskich nazw nosideł.*
- Serbia, Belgrad (5–10 IX 2006) – Симпозијум СЛОВЕНСКА ЕТИМОЛОГИЈА ДАНАС – referat: *Semantyka słowiańskich leksemów z rdzeniem *rod-.*
- Słowenia, Lublana (16–18 IX 2010) – Mednarodni znanstveni simpozij: Praslovanska dialektizacija v luči etimoloških raziskav. Ob stoti obletnici rojstva akademika Franceta Bezlaja – referat: *Rotacyzm: rozważania na temat głoski [r] w językach słowiańskich.*
- Czechy (6–8 IX 2011) – Etymologické symposion Brno: Theory and Empiricism in Slavonic Diachronic Linguistics – referat: *Nazwy włóczęgów w białoruskich dialektach i ich ekwiwalenty innosłowiańskie.*
- Rosja, Jekaterynburg (8–10 IX 2012) – II Международная научная конференция: Этнолингвистика. Ономастика. Этимология – referat: *Оттопонимические названия в польском и русском языках: норма и узус.*
- Czechy (9–11 IX 2014) – Etymologické symposion Brno "Etymological Research of Old Church Slavonic: from the Slavonic, Indo-European and General Linguistic Perspect" – referat: *Wykorzystanie danych staro-cerkiewno-słowiańskich i rusko-cerkiewnych w etymologicznych słownikach języków słowiańskich.*

- Rosja, Jekaterynburg (7–11 IX 2015) – III Международная научная конференция: Этнолингвистика. Ономастика. Этимология – referat: *Из опыта подготовки этимологических комментариев к "Большому словарю польского языка (онлайн)".* [współaut.: P. Dębowski, J. Waniakowa]
- Polska, Kraków (25-27 V 2016) – Symposium Etymologicum: Śladami myśli etymologicznej. W stulecie urodzin wybitnego slawisty i etymologa Profesora Franciszka Sławskiego – referat: *Wokół czasowników z semantyką ruchu.*
- Czechy (12–14 IX 2017) – Etymologické symposion Brno: „*Etymological Research of Czech: from the Slavonic, Indo-European and General Linguistic Perspective*” – referat: *Bohemica w badaniach polskich leksykologów i etymologów*

c) inne:

- Węgry, Budapeszt (5–7 IV 2000) – Międzynarodowa Konferencja „Języki w WKL i krajach współczesnych Europy Wschodniej i Centralnej: migracja słów, wyrażeni, myśli” – referat: *Wpływ polszczyzny na białoruskie gwary okolic Grodna. Adaptacja polskich wyrazów zawierających samogłoski nosowe.*
- Niemcy, Berlin, Humboldt-Universität (27–29 IX 2007) – Internationale Konferenz „POLYSLAV XI” – referat: *Uwagi nad słowiańską terminologią meteorologiczną.*
- Białoruś, Mińsk (19–21 V 2010) – V Międzynarodowy Kongres Białorutenistów (Грамадскае Аб'яднанне: Міжнародная Асацыяцыя Беларусістаў) – referat: *Leksyka temporalna w gwarowych słownikach Grodzieńszczyzny i jej odpowiedniki w białoruskim języku literackim.*
- Słowenia, Lublana, SAZU (11-12 II 2016) – 3. Slovenski dialektološki posvet (SDP3) – referat: *Refleksje nad przygotowaniem materiału polskiego do białoruskiego tomu OLA „Meteorologia”.*

- krajowe (z udziałem międzynarodowego gremium):

- Kraków (17–18 V 2001) – Dzieje Słowian w świetle leksyki. Pamięci Profesora Franciszka Sławskiego – referat: *Grodzieńska terminologia meteorologiczna.*
- Białystok, Supraśl – Uniwersytet w Białymstoku (27–29 maja 2002) – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wielojęzyczność i wielokulturowość pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego – tylko spuścizną Wielkiego Księstwa Litewskiego czy także szansą na przyszłość?” – referat: *Kultura duchowa i obyczajowość ludu w świetle leksyki białoruskich gwar okolic Grodna.*
- Białystok – Zakład Językoznawstwa Historycznego Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej, Zakład Literatury Oświecenia i Romantyzmu Instytutu Filologii Polskiej oraz Katedra Teologii Prawosławnej i Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku (18–21 V 2003) – Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich. Literatura. Kultura. Język” – referat: *Słowiańskie kontynuanty leksykalne z psł. pierwiastkiem *svęt-.*
- Kraków (12–13 XII 2006) – JĘZYKOZNAWSTWO HISTORYCZNE I TYPOLOGICZNE. W 100-LECIE URODZIN PROFESORA TADEUSZA MILEWSKIEGO – referat: *Między upałem a mrozem – stopniowanie doznań termicznych w świetle leksyki słowiańskiej.*

- Kraków – UJ, UP w Krakowie (9–10 X 2014) – JĘZYK I JĘZYKOZNAWSTWO DAWNIEJ I DZIŚ. W STULECIE URODZIN PROF. ADAMA HEINZA – referat: *Słowiańska leksyka meteorologiczna – chronologia, semantyka, metodologia*.
- Kraków – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie – Instytut Neofilologii (20–21 IV 2017) – II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA: TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ. JĘZYK I LITERATURA SŁOWIAN WSCHODNICH – referat: *Stan obecny i perspektywy w badaniach etymologicznych i geolingwistycznych języków słowiańskich*

– odczyty i wykłady:

- Posiedzenie naukowe Komisji Słowianoznawstwa O/PAN w Krakowie (18 X 2017): *Grodzieńska leksykografia i leksykologia gwarowa na tle ogólnobiałoruskim. Stan obecny*

Publikacje:

Monografia:

- *Białoruskie gwary Grodzieńszczyzny. Wybrane zagadnienia*. Prace IJP PAN 140, Kraków 2013.

Artykuły hasłowe w słownikach /autorstwo i współautorstwo/

- *Słownik prasłowiański*, opracowany przez zespół Instytutu Sławistyki PAN, pod redakcją F. Sławskiego, t. 7, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wyd. PAN, Wrocław – Kraków 1995.
- *Słownik prasłowiański*, opracowany przez zespół Instytutu Sławistyki PAN, pod redakcją F. Sławskiego, t. 8, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wyd. PAN, Wrocław – Kraków 2001.
- komentarze etymologiczne do haseł na litery R–Ż do Wielkiego Słownika Języka Polskiego PAN

Artykuły i doniesienia konferencyjne:

- *Płóśna ‘stopa’ - gwarowy archaizm leksykalny?*, „Język Polski” LXXI 3–5, 1991, s. 239–242.
- O dziwnym wyrazie *sigać* – na marginesie notki K. Nitscha spostrzeżeń kilka, „Język Polski” LXXII 2–3, 1992, s. 169–173.
- Semantyka czasowników z pierwiastkiem **stręp-* w językach słowiańskich, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 32, 1995, s. 209–214.
- Przyczynek do dziejów rosyjskich formacji przymiotnikowych zakończonych na *-ovityj*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 33, 1996, s. 165–179.
- O kilku przykładach wykorzystania materiału języka polskiego przy rekonstrukcji leksyki prasłowiańskiej, „Rocznik Sławistyczny”, L, 1996, s. 45–51.
- Prasłowiańska deklinacja *-*ī-*tematowa w świetle danych innych języków indoeuropejskich, „Studia Etymologica Brunensia” 1, red. I. Janyšková i H. Karlíková, Praha 2000, s. 95–103.
- Wpływy polskie na białoruskie gwary okolic Grodna, [w:] *Hungaro-Baltoslavica*, red. A. Laczházi, E. Szmolinka, A. Zoltan, Budapest 2000, s. 105–106.

- Wpływ polszczyzny na białoruskie gwary okolic Grodna. Adaptacja polskich wyrazów zawierających samogłoski nosowe, „Studia Russica” XVIII, red. A. Zoltán, B. Tatar, Budapest 2000, s. 199–205.
- O kilku rzekomych i autentycznych archaizmach białoruskich, „Studia Slavica Hungarica” 47/1–2, Budapest 2002, s. 53–58.
- Grodzieńska terminologia meteorologiczna. W kręgu pogody i niepogody, chmur, deszczu i mżawki, [w:] Dzieje Słowian w świetle leksyki, red.: J. Rusek, W. Boryś, L. Bednarczuk, Kraków 2002, s. 521–531.
- Kultura duchowa i obyczajowość ludu w świetle leksyki białoruskich gwar okolic Grodna, [w:] Wielojęzyczność i wielokulturowość na pograniczu polsko wschodniosłowiańskim, red. Z. Abramowicz, Białystok 2002, s. 163–172.
- Этимологические наблюдения над лексикой белорусских говоров Гродненской области (на русском и польском фоне), [w:] Русская диалектная этимология. Материалы IV Междунар. науч. конфер., Екатеринбург 2002, s. 17–19.
- Ze skarbcza leksyki gwarowej. O pochodzeniu i semantyce dwu osobliwych wyrazów, „Studia Etymologica Brunensia” 2., red.: I. Janyšková i H. Karlíková, Praha 2003, s. 153–161.
- Сохранились ли в диалектах окрестностей Могилева существительные среднего и мужского рода основ на *-ї-?, „Этимология 2000–2002”, Москва 2003, s. 194–199.
- Odzwierciedlenie niektórych elementów fonetyki polskiej w białoruskich gwarach grodzieńskich, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 38, 2002/3, s. 135–153.
- Niektóre słowiańskie kontynuanty leksykalne z psł. pierwiastkiem *svęť- [w:] Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich, red. Z. Abramowicz, Białystok 2003, s. 401–412.
- Wschodniosłowiańskie przymiotniki z suf. *-ivъ derywowane od rzeczownikowych tematów na *-ї-. „Studia Russica” XX. In honorem Béla Tatár. Red. L. Jászay, A. Zoltán. Budapest 2003, s. 336–351.
- Terminologia meteorologiczna w białoruskich gwarach na Grodzieńszczyźnie, „Acta Baltico-Slavica” 27, 2003, s. 117–128.
- Nazwy suszy / upału oraz terminologia wiatru w białoruskich gwarach na Grodzieńszczyźnie, „Acta Baltico-Slavica” 28, 2004, s. 97–107.
- Новейшие тенденции в деривации польских оттопонимических прилагательных [w:] Ономастика в кругу гуманитарных наук. Материалы международной научной конференции. Екатеринбург, 20—23 сентября 2005 г., red.: М.Э. Рут, Л.А. Феоктистова, Екатеринбург 2005, s. 188–190.
- Wołogdzki, wołogodzki czy wołogdziański? [w:] Ad Fontes Verborum. Исследования по этимологии и исторической семантике. К 70-летию Жанны Жановны Варбот, Москва 2006, s. 272–279.
- Wschodniosłowiańskie przymiotniki z suf. *-avъ derywowane od rzeczowników, kontynuujących tematy na *-ї-, „Studia Russica” XXII, red. L. Jászay, A. Zoltán, Budapest 2005, s. 5–13.
- Прасл. *svęť (семантический анализ некоторых славянских лексем), „Этимология 2003–2005”, Москва 2007, s. 162–173.
- Określenia mrozu i powierzchni pokrytych lodem w białoruskich gwarach na Grodzieńszczyźnie, „Acta Baltico-Slavica” 29, 2006, s. 147–158.

- Nomen instrumenti *laskopy* na tle innych słowiańskich nazw nosideł „Studia Etymologica Brunensia” 3, red. H. Karliková, I. Janyšková, Praha 2006, s. 331–340.
- Wyrazy z grupą spółgłoskową *-dl-* w białoruskich gwarach Grodzieńszczyzny, „Acta Universitatis Latviensis” 707, red. Igors Koškins, Latvijas Universitāte 2006, s. 14–22.
- Szkic semantyczny psł. **jъz-rod-* (Aspekt historyczno-porównawczy) / A semasiological study of Proto-Slavic **jъz-rod-* (Historical-comparativ aspect). „Acta Universitatis Latviensis” 720 [Studia etymologica germano-balto-slavica], red. S. Pavidis, I. Koškins, Latvijas Universitāte 2007, s. 21–30.
- Semantyka niektórych typów leksykalnych z rdzeniem **rod-* na materiale języków słowiańskich, [w:] Slovenska etimologija danas, red. A. Loma, Beograd 2007, s. 337–347.
- Słowiańska terminologia związana z mrozem, zimnem i chłodem, [w:] Językoznawstwo historyczne i typologiczne. W 100-lecie urodzin profesora Tadeusza Milewskiego, red.: L. Bednarczuk, W. Smoczyński, M. Wojtyła-Świerzowska, PAU, Kraków 2008, s. 533–548.
- Балтийская и славянская метеорологическая лексика: семантические различия и сходство, [w:] Этнолингвистика. Ономастика. Этимология. (Материалы международной научной конференции), Екатеринбург 2009, s. 200–201.
- Rok, pora roku, miesiąc... – leksyka temporalna w słownikach gwarowych Grodzieńszczyzny i jej literackie ekwiwalenty, „Acta Baltico-Slavica” 35, 2011, s. 109–130.
- Leksyka temporalna w gwarowych słownikach Grodzieńszczyzny a jej odpowiedniki w białoruskim języku literackim, [w:] Новое слова ў беларусістыцы. Мавазнаўства. Матэрыялы V Міжнароднага кангрэса беларусістаў. Мінск, 20–21 мая 2010 года [Беларусіка=Albaruthenica 32], рэд.: С.М. Запрудскі, Г.А. Цыхун, Мінск 2012, s. 129–138.
- Rotacyzm: rozważania na temat głoski [r] w językach słowiańskich na tle adekwatnych zjawisk fonetycznych w innych językach, zwłaszcza indo-europejskich, [w:] Praslovanska dialektizacija v luči etimoloških raziskav. Ob stoti obletnici rojstva akademika Franceta Bezljaja, red. M. Furlan, A. Šivic-Dular, Ljubljana 2012, s. 163–176. [rec.: W. Mańczak, Rotacyzm w językach południowosłowiańskich, [w:] Maiuscula Linguistica. Studia in honorem Professori Matthiæ Grochowski sextuagesimo quinto dedicata, pod red. A. Moroza, P. Sobotki, M. Żabowskiej, Warszawa 2014, s. 391–394].
- Оттопонимические названия в польском и русском языках: норма и узус, [w:] Этнолингвистика. Ономастика. Этимология. Материалы II Международной конференции, Екатеринбург, 8–10 сентября 2012 г. В 2 частях, ред. Е.Л. Березович, Екатеринбург 2012, ч 1, 125–127.
- Białoruskie wyrazy *бадзяга* / *побадзяка* ‘włóczęga, łazęga, tułacz’, [w:] „Студії з ономастики та етимології 2013”, відп. ред. О.П. Карменко, В.П. Шульгач, Київ 2013, s. 245–252.
- O jeszcze jednym ciekawym zjawisku fonetycznym w gwarach Grodzieńszczyzny (na szerszym tle), [w:] Polono-Slavica in honorem Maria Wojtyła-Świerzowska, red. L. Bednarczuk, H. Chodurska, A. Mażulis-Frydel, Kraków 2014, s. 247–266.

- Niektóre słowiańskie nazwy włóczęgów, [w:] *Studia Borysiana, Etymologica – Diachronica – Slavica*. W 75. rocznicę urodzin Profesora Wiesława Borysia, red. M. Jakubowicz, B. Raszevska-Żurek, Warszawa 2014, s. 343–353.
- [współautorstwo: P. Dębowski, J.Waniakowa], Из опыта подготовки этимологических комментариев к "Большому словарю польского языка (онлайн)", [w:] *Этнолингвистика - Ономастика - Этимология: материалы III Междунар. науч. конф. Екатеринбург 7-11 сентября 2015*, ред. Е.Л. Березович, Екатеринбург 2015, s. 110–115.
- Б. Астроўскі (Кракаў, Польшча): Манаграфія пра беларускія гаворкі Гродзеншчыны, выдадзена ў Кракаве, адказны рэдактар: М.А. Даніловіч, Гродна 2016, s. 18–25 (artykuł w jęz. białoruskim).
- [współautorstwo: P. Dębowski, J.Waniakowa], *Etymology in the Polish Academy of Sciences Great Dictionary of Polish, Lexikos 27 (AFRILEX-reeks/series 27: 2017)*, s. 597-608 – [<http://lexikos.journals.ac.za>]

Mapy (autorstwo):

- Карта № 23: L 2271 'барабан' [w:] *Общеславянский лингвистический атлас (ОЛА): вып. 10: Народные обычаи. (Серия лексико-словообразовательная)*, ред. Т. И. Вендина, Москва 2015, s. 116–118.
- Карта № 24 F 2272 *bǫbьль [w:] *Общеславянский лингвистический атлас (ОЛА): вып. 10: Народные обычаи. (Серия лексико-словообразовательная)*, ред. Т. И. Вендина, Москва 2015, s. 119–121.

Recenzje:

- Anatol Aksamitow, Maria Czurak, *Słownik frazeologiczny białorusko-polski [rec.]*, „Acta Baltico-Slavica” 26, 2001–2002, s. 315–323.

Recenzje prac doktorskich:

- mgr Katarzyna Konczewska, *Język polski na Grodzieńszczyźnie – Wydział Filologiczny, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie; (doktorat z wyróżnieniem obroniony 05.02.2015)*
- mgr Zbigniew Łuczyński, *Słowiańska teonimia. Analiza formalna i znaczeniowa – Wydział Filologiczny, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; (doktorat obroniony 25.05.2017)*

Promotorstwo / Opieka naukowa:

- magisteria – 5
- opieka naukowa i promotorstwo prac doktorskich – 3

Data aktualizacji:

15-11-2017